

יהדות

דינים

לבתי ספר עצמאיים

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון	—	(8×10)	—	80	נקודות
פרק שני	—	(20×1)	—	20	נקודות
סה"כ	—			100	נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

המשך מעבר לדף ◀

השאלות

פרק ראשון – הלכה למעשה (80 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 1-3, ועל שמונה מן השאלות 4-14.

בשאלות שבחרת, ענה על כל הסעיפים (לכל שאלה – 8 נקודות).

ענה על שתיים מן השאלות 1-3.

1. הלכות תפילת שבת

- א. מה דינו של מי שחתם את ברכת "השכיבנו" בליל שבת בנוסח של ימות החול? (2 נקודות)
- ב. נחלקו הדעות אם מותר לומר את פסוקי "ושמרו בני ישראל" וכו' בין "השכיבנו" לתפילת העמידה. הסבר את שתי הדעות. (3 נקודות)
- ג. מה דינו של מי שטעה והתפלל בשבת את תפילת העמידה של ימות החול, ונזכר בכך לקראת סיום תפילתו? התייחס בתשובתך לשני מצבים. (3 נקודות)

2. הלכות מוקצה

- א. אדם הניח בערב שבת פטיש על גבי מגש, והתכוון שהפטיש יישאר שם כל השבת. במהלך השבת נשמט הפטיש מן המגש.
- (1) לצורך מה מותר לטלטל את המגש בשבת? נמק את תשובתך.
- (2) מדוע הכלל "אין מוקצה לחצי שבת" אינו חל על המגש? (4 נקודות)
- ב. ציין שלושה מקרים שבהם כלי שדבר מוקצה מונח עליו אינו נעשה בסיס לדבר האסור. (4 נקודות)

3. הלכות יום טוב

- א. האם מותר לגרום כיבוי של אש ביום טוב? כתוב דוגמה אחת לגרימת כיבוי של אש. (2 נקודות)
- ב. באיזה מקרה מותר ליהודי להסיק תנור ביום טוב כדי לחמם את הבית? הסבר מדוע. (3 נקודות)
- ג. על איזו מלאכה (חוץ מהבערה) נאמר הכלל "מתוך שהותרה לצורך אוכל נפש, הותרה גם שלא לצורך אוכל נפש"? באיזה תנאי נאמר כלל זה? (3 נקודות)

ענה על שמונה מן השאלות 4-14.

4. הלכות קריאת שמע

- א. מה צריך לכוון לפני שקוראים קריאת שמע, מה צריך לכוון בקריאת הפסוק "שמע ישראל" ומה צריך לכוון בפרשת "ויאמר"? (3 נקודות)
- ב. באיזה מקרה צריך לחזור לתחילת קריאת שמע אף על פי שכבר התחיל לקרוא אותה כהלכתה? (2 נקודות)
- ג. הסבר מדוע שליח הציבור חוזר על המילים "ה' אלוהיכם אמת", וכיצד ינהג בעניין זה מי שמתפלל ביחידות. (3 נקודות)

5. הלכות ברכת המזון

- א. טעה בשבת ולא אמר "רצה", מה עליו לעשות — האם יאמר "רצה" במקום שנזכר, יאמר ברכה מיוחדת, ימשיך את ברכת המזון או יחזור לראש ברכת המזון?
העתק למחברתך את הספרות (1)-(6), וכתוב ליד כל אחת מהן, בהתאם לטבלה שלפניך, כיצד ינהג.
(6 נקודות)

היכן נזכר	נזכר לפני שאמר שם ה' של ברכת "בונה ירושלים"	נזכר לאחר שסיים ברכת "בונה ירושלים" ולפני שהתחיל ברכה רביעית ("הא-ל אבינו...")	נזכר לאחר שהתחיל ברכה רביעית ("הא-ל אבינו...")
הסעודה			
סעודה ראשונה או שנייה	(1)	(2)	(3)
סעודה שלישית	(4)	(5)	(6)

- ב. נזכר בראש חודש לאחר שהתחיל ברכה רביעית של ברכת המזון שלא אמר "יעלה ויבוא" — מה עליו לעשות?
נמק את תשובתך. (2 נקודות)

6. הלכות ברכה ראשונה

- א. הסבר מדוע יש לברך ברכה ראשונה. (נקודה אחת)
ב. על איזו כמות של מאכל או משקה צריך לברך ברכה ראשונה? (נקודה אחת)
ג. היכן צריך להיות המאכל או המשקה בשעה שמברכים עליו? (2 נקודות)
ד. כיצד ינהג אדם שהכניס לפיו מאכל או משקה ונזכר שלא בירך עליהם? בתשובתך התייחס למצבים שונים של המאכל ולמצבים שונים של המשקה. (4 נקודות)

7. דיני טעות בברכות

- א. בירך "המוציא" על מאכל שברכתו "מזונות" — באיזה מקרה יצא ידי חובה, ובאיזה מקרה לא יצא ידי חובה?
(3 נקודות)
ב. אכל ענבים ובירך ברכה אחרונה "על הגפן ועל פרי הגפן" — מה דינו? נמק את תשובתך. (2 נקודות)
ג. היו לפניו מים בלבד ורצה לשתות אותם, אך טעה ובירך עליהם ברכת "בורא פרי הגפן" — מה עליו לעשות?
התייחס בתשובתך לשני מקרים. (3 נקודות)

8. הלכות תפילת מנחה

- א. על תפילת מנחה נאמר ש"שכרה הרבה מאוד". הסבר מדוע. (2 נקודות)
- ב. ממת' זמן מנחה גדולה, וממת' זמן מנחה קטנה? (3 נקודות)
- ג. מתי לכתחילה יש להתפלל תפילת מנחה, ומי רשאי להתפלל מנחה בזמן אחר? (3 נקודות)

9. דיני עירוב תבשילין

- א. מהו שיעור הפת שיש להניח לעירוב תבשילין, וכיצד ראוי להדר בפת זו? (2 נקודות)
- ב. שכח להניח עירוב תבשילין והוא נמצא במקום שבו אין איש שהניח עירוב תבשילין — כיצד יבשל לצורך שבת? התייחס בתשובתך לשני מקרים שונים. (4 נקודות)
- ג. אם ראש השנה חל בימים חמישי ושישי — מתי מותר לבשל לשבת על סמך עירוב תבשילין? (2 נקודות)

10. הלכות מליחה

- א. מה דינו של בשר שנשָׁרָה במים מעַת לעת, ומה דינו של הכלי? (2 נקודות)
- ב. איזה מלח ראוי להמלחת הבשר, ואיזה מלח אֵינו ראוי להמלחת בשר? בכל אחד מן המקרים הסבר מדוע. (3 נקודות)
- ג. כמה זמן צריך הבשר להיות מונח במלח? התייחס בתשובתך לשני מצבים. (3 נקודות)

11. הלכות טבילת כלים

- א. יש להטביל כלים חדשים שנקנו מגוי. הסבר מדוע צריך להטבילם, וכתוב מהי הברכה על הטבילתם. (3 נקודות)
- ב. האם כלי חדש שְׁכוּר או שְׁאוּל חייב טבילה? בתשובתך התייחס לשני מקרים. (2 נקודות)
- ג. על מה יש להקפיד כאשר מטבילים כלים? בתשובתך התייחס למצב הכלי ולאופן הטבילתו. (3 נקודות)

12. הלכות ריבית

- א. הסבר מהי "ריבית מוקדמת" ומהי "ריבית מאוחרת".
- ב. מה דינן של ריבית מוקדמת וריבית מאוחרת? התייחס בתשובתך לַמְלוּה וללוֹוֶה. (3 נקודות)
- ג. הלווה נתן מתנה למלווה בעת הפירעון — האם על המלווה להחזירה? התייחס בתשובתך למקרים שונים. (3 נקודות)
- ג. "עבד לוֹוֶה לאיש מלווה" — איזו הלכה נלמדת מפסוק זה? (2 נקודות)

13. הלכות אבדה ומציאה

- א. מצא אבדת ישראל במקום שרוב יושביו אינם יהודים —
- (1) מדוע אין חיוב להשיבה?
- (2) באיזה מקרה אינו צריך להשיב את האבדה אף לפנים משורת הדין?
- (3) באיזה מקום יש בכל מקרה חיוב להשיבה?
- (4 נקודות)
- ב. באיזה מקרה אסור לגעת באבדה אף שיש בה סימן? (2 נקודות)
- ג. זקן מכובד — באיזו אבדה הוא פטור מלטפל? (2 נקודות)

14. איסור ייחוד

- א. האם יש איסור ייחוד של אישה עם גבר שגם אשתו עימו? התייחס בתשובתך לשני מקרים. (2 נקודות)
- ב. מותר לאיש להתייחד עם ילדה קטנה, ומותר לאישה להתייחד עם ילד קטן.
- עד איזה גיל נחשבת ילדה לקטנה, ועד איזה גיל נחשב ילד לקטן, כדי שלא יחול איסור ייחוד עימם? (2 נקודות)
- ג. ציין שלושה מקרים שבהם לא חל איסור ייחוד עם מי שאינם קרובי משפחה. (4 נקודות)

פרק שני — מושגים בהלכה (20 נקודות)

ענה על שאלה 15.

15. לפניך שבעה מושגים. הסבר בקצרה חמישה מן המושגים. לכל מושג שהסברת, כתוב הלכה אחת הקשורה אליו
- (לכל מושג — 4 נקודות).
- א. חציו לה' וחציו לכם
- ב. חקוֹת הגוֹיִים (העכו"ם)
- ג. אמצע הפרק
- ד. טיבולו במשקה
- ה. שינוי שאינו חוזר לברייתו
- ו. תכיפה אחת או שתי תכיפות
- ז. חיי שעה

בהצלחה!